Johtava asiantuntija Anu Muuri

18.10.2017

Kunta- ja terveysjaosto

Lausuntopyyntönne HE 106/2017 vp

THL:n täydentävä lausunto koskien talousarvioesityksen 2018 vaikutuksista sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimuksen ja kehittämisen rakenteisiin

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) oli kuultavana kunta- ja terveysjaostossa 12.10.2017 ja käydyn keskustelun pohjalta kansanedustaja Sarkomaa pyysi THL:ää toimittamaan valiokunnalle täydentävän lausunnon, joka sisältäisi pykäläehdotuksia eduskunnassa käsittelyssä olevaan lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (HE 15/2017) tutkimuksen ja kehittämisen rakenteeseen liittyen.

THL:n pykäläehdotukset sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiesitykseen:

THL ehdottaa uutta lukua järjestämislakiesitykseen (HE 15/2017), johon voisi siirtää nykyisen maakuntien kehittämistoimintaa koskevan pykälän 35, ja joka alla olevassa esityksessä jaettaisiin kahtia, lisäksi uuteen lukuun liitettäisiin myös lakiesityksen pykälät 38-42. Uudet esitykset on merkitty punaisella kursiivilla. Uuden luvun otsikoksi ehdotetaan:

'Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämis-, tutkimus, koulutus- ja innovaatiotoiminta.'

35 § Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoiminta maakunnassa

Maakunta vastaa alueensa sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisestä sekä alue- ja organisaatiorajat ylittävästä kehittämisyhteistyöstä. Lisäksi maakunta koordinoi ja ohjaa tuottajatasolla tapahtuvaa, integroitua kehittämistyötä sekä tukee kuntia hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä. Maakunta osallistuu kansalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiseen ja toimii yhteistyössä kuntien sekä koulutus-, kehittämis- ja tutkimustoimintaa harjoittavien organisaatioiden kanssa.

Kaikkien maakunnan järjestämisvastuulla olevia palveluja tuottavien yhtiöiden ja yhteisöjen on osallistuttava palvelujen kehittämiseen maakunnan määrittelemällä tavalla.

Lapin maakunnan tehtävänä on tukea saamenkielisten palvelujen kehittämistä koko maassa. Uudenmaan maakunnan tehtävänä on tukea ruotsinkielisten palvelujen kehittämistä koko maassa.

Uusi pykälä x: Sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus-, kehittämis-, koulutus ja innovaatiotoiminta yhteistyöalueella

Pirkanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakuntien tehtävänä on muodostaa alueelliset sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus-, kehittämis-, koulutus- ja innovaatiotoiminnan osaamiskeskukset. Alueellisten osaamiskeskusten rooliin kuuluvat myös alueen tasapuolisen ja monitieteellisen sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevan tutkimustoiminnan vahvistaminen, yhteistyöalueiden maakuntien rahoituksen

koordinaatio sekä yhteydet kansalliseen tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Osaamiskeskukset voivat myös erikoistua.

Lisäksi mainittujen maakuntien on tehtävä yhteistyötä uusien menetelmien, tuotteiden ja palvelujen kehittämisessä yliopistojen, korkeakoulujen, järjestöjen ja elinkeinoelämän kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollon osaamistarpeen arviointia ja ammatillisen osaamisen kehittämistä *ja koulutussuunnittelua* on tehtävä yhteistyössä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa.

Valtion koulutuskorvaukset

38 §

Koulutuskorvaus

Valtion varoista voidaan korvata kustannuksia, jotka aiheutuvat sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden yliopistotasoisesta koulutuksesta ja siihen liittyvästä käytännön harjoittelusta sekä Euroopan talousalueeseen kuulumattoman valtion kansalaisen laillistamisen edellytyksenä olevasta palvelusta. Korvaus suoritetaan maakunnalle, joka ylläpitää yliopistollista sairaalaa. Korvauksen maksamisen edellytyksenä on yhteistyöalueen maakuntien ja koulutusta antavien yliopistojen välinen koulutussopimus.

Valtion korvaus tutkimustoimintaan

39 §

Alueelliset tutkimustoimikunnat

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueeseen kuuluvien maakuntien on asetettava nelivuotiskaudeksi kerrallaan yhteinen sosiaali- ja terveystieteellinen tutkimustoimikunta mahdollisine jaostoineen. Tutkimustoimikunnassa on *sosiaali- ja terveydenhuollon yliopistoedustajien* lisäksi monitieteinen edustus yhteistyöalueen maakuntien toimintayksiköistä.

40 §

Yliopistotasoisen *sosiaalityön* ja terveystieteellisen tutkimuksen rahoitus

Valtion varoista voidaan korvata yliopistotasoisesta *sosiaalityön* ja terveystieteellisestä tutkimuksesta maakunnille sekä muille julkisille ja yksityisille sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun tuottajille aiheutuvia kustannuksia. Sosiaali- ja terveysministeriö määrittelee yhteistyössä 39 §:ssä tarkoitettujen tutkimustoimikuntien kanssa korvausten perusteena olevan sosiaalityön ja terveystieteellisen tutkimuksen painoalueet ja tavoitteet nelivuotiskausittain.

Sosiaali- ja terveysministeriö päättää valtion rahoituksen myöntämisestä yhteistyöalueiden tutkimustoimikunnille neljäksi vuodeksi kerrallaan. Ministeriön päätös perustuu tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden toteutumiseen sekä tutkimuksen laatuun, määrään ja tuloksellisuuteen edellisellä nelivuotiskaudella. Jos sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöaluei-

den aluejako muuttuu nelivuotiskauden aikana, sosiaali- ja terveysministeriön päätöstä on muutettava aluejaon muutosta vastaavasti.

Tutkimustoimikunta päättää tutkimusrahoituksen myöntämisestä alueellaan hakemusten perusteella.

41 §

Valtakunnallinen *sosiaalityön* ja terveystieteellisen tutkimuksen arviointiryhmä

Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa valtakunnallisen asiantuntijoista koostuvan *sosiaalityön* ja terveystieteellisen tutkimuksen arviointiryhmän. Arviointiryhmän tehtävänä on arvioida tutkimuksen laatua, määrää ja tuloksellisuutta sekä painoalueiden ja tavoitteiden saavuttamista kuluneella nelivuotiskaudella ja tehdä sosiaali- ja terveysministeriölle ehdotus yliopistotasoisen *sosiaalityön* ja terveystieteellisen tutkimuksen rahoituksen jakamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueille seuraavana nelivuotiskautena.

Korvausmenettely

42 §

Koulutuskorvauksen ja tutkimusrahoituksen maksaminen

Aluehallintovirasto maksaa 38 §:ssä tarkoitetun valtion koulutuskorvauksen. Korvaus maksetaan puolivuosittain hakemusten perusteella. Yliopistollista sairaalaa ylläpitävä maakunta maksaa korvaukset edelleen muille palvelujen tuottajille, yliopistoille ja muille korvaukseen oikeutetuille.

Aluehallintovirasto maksaa tutkimusrahoituksen kuukausittain sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueen tutkimustoimikunnalle, joka maksaa rahoituksen edelleen hankkeiden toteuttajille.

Yliopistollista sairaalaa ylläpitävän maakunnan on annettava sosiaali- ja terveysministeriölle korvauksen saamista seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä selvitys siitä, miten korvaukset on käytetty. Lisäksi kunkin koulutusta antavan yliopiston on ilmoitettava ministeriölle kalenterivuosittain koulutettujen määrä.

Muilta osin korvauksen maksamiseen ja muuhun menettelyyn sekä muutoksenhakuun liittyvissä asioissa noudatetaan, mitä valtionavustuslain (688/2001) 20 §:n 1 momentissa, 21, 24—26 ja 28 §:ssä, 29 §:n 2 momentissa sekä 30 ja 34 §:ssä säädetään.

Pääjohtaja Juhani Eskola

Osaston johtaja Markku Pekurinen